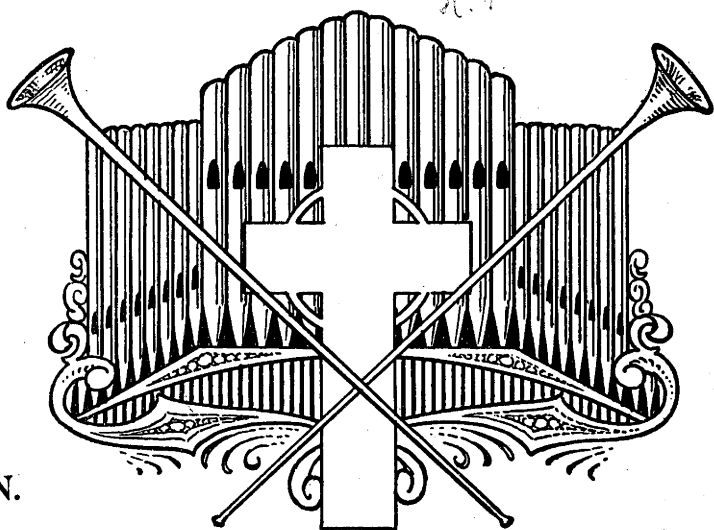

TIDSKRIFT FÖR KYRKOMUSIK OCH SVENSKT GUDSTJÄNSTLIV

15 JAN.

1929

FJÄRDE ÅRGÅNGEN

UNDER MEDVERKAN AV

AMANUENSEN *BENGT CNATTINGIUS*, LINKÖPING, PROFESSOR *OTTO OLSSON*, STOCKHOLM,
KOMMINISTERN, TEOL. LIC. *KNUT PETERS*, HÄSTHOLMEN, OCH MUSIKDIREKTÖR
SVANTE SJÖBERG, KARLSKRONA

UTGIVEN AV KOMMINISTER *ARTHUR ADELL*, STJÄRNORP

RED. ADR.: *STJÄRNORP*, RT. 4 A. EXPEDITIONENS ADR.: *GLEERUPS FÖRLAG, LUND*, RT. 111

INNEHÅLL:

Om den rätta bönen. — Musikdirektör *S. Sjöberg*, Karlskrona: Erfarenheter från bruket av »Koraler till nya psalmer». — Kyrkoherden, dr *G. Molits-Mellberg*, Helsingfors: Psalmboksfrågans behandling vid kyrkomötet i Finland. — De nya melodierna till psalmbokstillägget för Finlands svenska kyrka. — Musikdirektör *C. Rogberg*, Falun: Schütz' Musikalische Exequien. — Två morgonhymner från gamla kyrkan. — *A. E. Friedlander* †. — Den evangeliska alliansen och engelska Kyrkohandboken. — Kyrkomusikdagarna i Helsingfors. — Meddelanden. — Musikbilaga: *Kugelmann-Bach*: Dig skall ditt Sion sjunga.

LUND, C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG

Pris 4:50 per år

Innehållsförteckning.

Uppsatser.

	Sid.
A. Adell: Kyrkklockor	44
— » — Den praktiska prästutbildningen	132
— » — Högmässa och kyrkoår	154
F. M. Allard: Predikan vid vespergudstjänst i Skara domkyrka den 15 aug. 1929	161
G. Aulén: Nya riktlinjer för arbetet inom Kyrkosångens Vänner	59
Y. Brilioth: Kyrkomötet i Örebro 1529	49
B. Cnattingius: Utställningen av kyrklig textilkonst	17
— » — Konst och liturgi	165
G. Herrlin: Vid friska vatten	130
H. Hägglund: Ett kapitel om predikans genesis	145
E. Liedgren: Glömda rikedomar	177
A. Malmberg: En predikosamling ur psalmvalssynpunkt	182
O. Mannström: Två morgonhymner från gamla kyrkan	12
C. A. Moberg: Den gregorianska sången i den romerska kyrkan	33
— » — Pius X och den kyrkliga musiken	71
— » — »Ny saklighet» inom nutida katolsk kyrkomusikalisk komposition	81
— » — Musikhistoriska lärdomar	104
G. Molii-Mellberg: Psalmbooksfrågans behandling vid kyrkomötet i Finland	5
— » — Handboksfrågornas behandling vid senaste kyrkomötet i Finland	19
O. Olsson: Orgelspelets mästare	152
K. Peters: Sveriges första svenska kyrkohandbok	54, 65
— » — Dopritualet i 1529 års handbok	100
— » — Till prefationens musikaliska historia i Sverige	138
C. Rogberg: Schütz' Musikalische Exequien	10
A. Runbäck: Den unisona körens uppgifter vid högmässan	111
— » — Till frågan om högmässans inledning	167
S. Sjöberg: Erfarenheter från bruket av Koraler till Nya Psalmer	1
— » — Kyrkomusikernas lönefråga	77
M. Wöldike: Thomas Laub og Dansk kirkesang	41
D. Åhlén: Carl Lundell	97
— » — Bachfesten i Leipzig	120
— » — Kurt Thomas	158
W. Åhlén: Nutida orgelproblem	140

Redogörelser och större meddelanden.

	Sid.		Sid.
Om den rätta bönen	1	Nya orglar	32, 80, 128, 191
Bön vid kyrkosångsmöte	129	Händels Messias	16, 32
Bön vid kantors tillträde	129	Bachs julatorium	31, 48
Kyrkosångens Vänner	28, 62, 191	Schütz' Jesu sju ord på korset	80
Sveriges allmänna Organist- och Kan-		Matrikel över svenska kyrkomusici	94
torsförening	29, 125, 191	Sveriges äldsta kyrkoklocka	16
Sveriges Kyrkosångsförbund	30, 191	Vigeland dekorerar Lunds domkyrka?	16
400-års jubileet i Örebro	95	Öppna kyrkor	31
Körjubileer: Norrköpings S:t Olai	30	Klassisk orgelmusik	128, 160
Valdemarsviks kyrkokör	95	Prenumerationsanmälan	191
Karlskrona musikför.	95	Danmark: Nordiskt körmöte	124
Kurser och möten: Möteskalender	80	Norge: Liturgisk nämnd	96
Lit.-kyrkomus. kurs i Skara	95, 141	Trondhjems domkyrka	96
D:o i Karlshamn	95, 127	Norges organistförening	160
D:o i Berg	126	Finland: De nya melodierna till psalm-	
Organistkurs i Uppsala	128	bokstillägget	9
Kyrkliga mötet i Stockholm	95	Kyrkomusikdagar i Helsingfors ...	14
Petrus de Dacia, ruinspel	142	Svensk sångfest i Jakobstad	16
Kyrkliga Frivilligkåren i Upsala	186	Åbo domkyrkas 700-årsfest ...	16, 96
Orgeldispositioner	88, 174, 185	Svenska kantor-organistför.	32

	Sid.		Sid.
<i>Tyskland: 17:e Bachfesten</i>	32, 120	<i>England: Evangeliska alliansen och</i>	
<i>2:a Schützfesten</i>	32	<i>engelska kyrkohandboken</i>	13

Recensionier.

A. Litteratur.

<i>H. Biedermann: Aktuelle Orgelbaufragen</i>	143	<i>R. v. Liliencron: Chorordnung</i>	92
<i>M. Björkquist: Den bundna och den fria kyrkan</i>	189	<i>G. Lizell: Den sv. högmässogudstj.</i> ...	154
<i>Bärenreiter-Jahrbuch 1929</i>	47	— » — <i>Vårt kyrkoår</i>	154
<i>C. F. Hennerberg: Orgelns byggnad</i> ...	25	<i>O. Mannström: Livsträdet</i>	189
<i>Jahrbuch für Liturgiewissenschaft</i>	190	<i>Der Musikant</i>	124
<i>A. Jonae: Öva dig i gudaktighet</i>	89	<i>Musik und Kirche</i> ..	47
<i>Julböcker: Julhelg för sv. hem</i>	188	<i>H. Olsén: Svenska kyrkomusici</i>	25
Linköpings stifts julbok	188	<i>Th. Peterson: Själens vägar</i>	190
Lunds stifts julbok	188	<i>G. Ramin: Gedanken zur Klärung des Orgelproblems</i>	140
Till hembygden	189	<i>Svenskt kyrkoliv i Finland</i>	90
<i>O. Larsson: Kyrkoideal</i>	92	<i>N. Söderblom: Luthers lilla katekes</i> ...	144
<i>E. Liedgren: Svensk psalmdiktning</i> ...	79	<i>E. Wellesz: Bysantinische Musik</i>	190
<i>K. Liesenberg: Der Einfluss der Liturgie</i>	165	<i>N. Zettergren: Svensk gudstjänstlital</i>	44
		<i>M. Åmark: Kyrkklockor</i>	44

B. Musik.

<i>A. Andréén: Svenska stamsånger</i>	123	<i>Th. Laub: Musik og Kirke, Dansk Kirkesang, Andelige sange</i>	(41), 90
<i>J. C. Bach: 44 Choräle</i>	176	<i>A. Lehtonen & J. Sundberg: Passionsvesper</i>	124
<i>J. Blennow: Körsånger</i>	27	<i>V. Lübeck: Weihnachtskantate</i>	143
<i>D. Buxtehude: Missa brevis</i>	79	<i>A. Mendelssohn: 6 Choralvorspiele</i> ...	176
<i>Dansk Org.-foren. Präludiesamling</i>	79	<i>G. Möllis-Mellberg: Vesper</i>	92
<i>C. H. Debois: Sonate D dur</i>	122	<i>W. A. Mozart: Dir, Seele des Weltalls</i>	123
<i>H. v. Eyken: Musikalischer Teil zu Liliencrons Chorordnung</i>	92	<i>M. Praetorius: Weihnachtslieder</i>	143
<i>I. Hannikainen: Vårt hemvist</i>	94	<i>N. L. Sagnér: Vid juletid</i>	93
<i>H. L. Hassler: Vier Psalmen</i>	27	<i>F. Schmidt: Celler Passion 1637</i>	48
— » — <i>Mein Lieb</i>	123	<i>H. Schütz: Musikalische Exequien</i>	10
<i>O. Jochum: Christ und die Welt</i>	143	— » — <i>Der 23 Psalm</i>	143
<i>P. Kickstat: Choralvorspiele</i>	176	— » — <i>Geistliche Konzerte</i>	143
<i>H. Klemetti: 11 andliga sånger</i>	123	<i>K. Straube: Alte Meister des Orgelspiels</i>	152
40 nya <i>koralförspel</i> , utg. av ärkestiftets organist förening	26, 47	<i>Ur kyrkokörernas repertoar I—II</i>	123
<i>A. Krieger: Arien</i>	143	<i>D. Vikander: Svenska skolkvartetten III</i>	93
<i>E. Kyander: Stilla är kvällen</i>	94		

In Memoriam.

<i>Lektor A. E. Friedlander</i>	13	<i>Kyrkoherde K. G. Hauffman</i>	24
---------------------------------------	----	--	----

Musikbilaga.

	Häfte		Häfte
<i>J. S. Bach: Pingsthymn</i>	4	<i>J. Kugelman — J. S. Bach: Dig skall</i>	1
— » — <i>Kom stilla död</i>	4	ditt <i>Sion sjunga</i>	1
— » — <i>Aftonpsalm</i>	4	<i>G. P. Palestrina: Hell, dag så ljus</i> ...	4

Kungörelse.

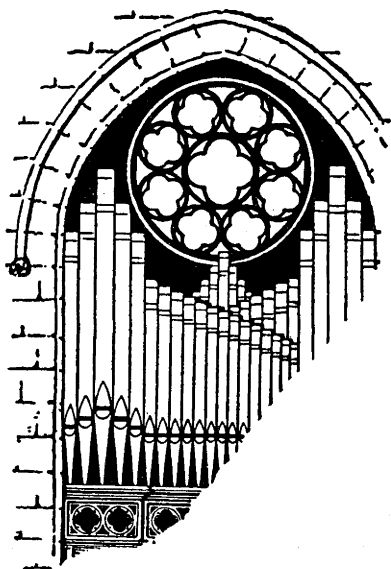
Organistbefattningen i Hedvig Eleonora församling i Stockholm kungöres härigenom till ansökan ledig.

Ansökning till tjänsten, åtföljd av åldersbevis, styrkt meritförteckning och de övriga handlingar, sökande önskar åberopa, ävensom proprieborgen, som av kyrkorådet godkännes, för all den skada och förlust, som genom organistens missvårdande av orgelverket kan tillskyndas församlingen, skall ingivas till ordföranden i församlingens kyrkoråd inom fyrtyotvå dagar härefter, eller senast onsdagen den 20 februari 1929 före kl. 12 på dagen.

Avlöningsförmånerna äro: begynnelselön 4,000 kronor samt två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring.

Stockholm den 9 januari 1929.

Kyrkorådet.

Tonskönhet

och ett gediget omsorgsfullt utförande giva våra
K Y R K O O R G L A R

en rangplats inom modern orgelbyggnadskonst

A. MÅRTENSSONS ORGELFABRIK
LUND

Dig skall ditt Sion sjunga.

Ur kantat N° 28.

Mel. av Joh. Kugelman, 1540.

Tonsats av Joh. Seb. Bach, (1685-1750).

Alla breve. *Andante con moto.* (♩ = 54)

Sopran. 5

Alt. 5

Tenor. 5

Bas. 5

f Dig skall ditt Si - on —

f Dig skall ditt Si - on sjung -

f Dig skall ditt Si - on sjung -

10

f Dig skall ditt Si - on sjung -

sjung - a, skall sjung - a, Dig skall ditt

a, dig skall ditt Si - on sjung - a, skall sjung - a, Dig skall ditt

a, skall sjung - a, dig skall ditt Si - on sjung -

15

a,

Si - on sjung - a, skall sjung - a,

dolce Si - on sjung - a, skall sjung - a Och bä - ra fram.

dolce a, Dig skall ditt Si - on sjung - a Och bä - ra

20

dolce Och

Och bä-ra fram för dig, och bä - - ra

för dig, o Gud, och bä - - ra fram för dig, o Gud, och bä-ra

fram för dig, o Gud, och bä - ra fram för dig, o

25 30

bä - ra fram för dig, o Gud,

fram för dig, o Gud, och bä-ra fram för dig, o Gud, *f*

fram för dig, o Gud, och bä-ra fram för dig, o Gud, Med

Gud, och bä-ra fram för Dig, bä-ra fram för dig, o Gud,

35 *f*

Med hjär - ta

Med hjärta och med tung - - a

hjär - ta och med tung - - a, med hjärta och med tung - -

Med hjärta och med tung - - a,

40

och med tung - - a,

med hjär - ta och med tung - -

- a, med hjärta och med tung - - a Sin lovsång

med hjärta och med tung - a, med hjärta och med tung - -

45

dolce

a Sin lovpsalm och sitt bö - - -

och sitt bö-ne-ljud, sin lov - psalm och sitt bö-ne-ljud, -

dolce

a Sin lov - psalm och bö - ne - ljud, sin lovpsalm och sitt

50

Sin lov - psalm och sitt bö - ne - ljud. - - -

- - - ne-ljud, sitt bö ne-ljud, sin lovpsalm och sitt bö - -

- sitt bö-ne-ljud, sin lovpsalm och sitt bö - ne-ljud, sitt

bö - ne - ljud, sitt bö-ne-ljud, sin lov - psalm och sitt

55

mf espr.

- ne-ljud. *mf espr.* Ditt ord i vå-ra byg-der, *espr.*

bö - ne-ljud. Ditt ord i vå-ra byg-der, ditt

mf espr.

bö - ne-ljud. Ditt ord i vå-ra byg-der, ditt ord i

60

ditt ord i vå-ra byg-der, ditt ord i vå-ra

ord i vå-ra byg-der, ditt ord i vå-ra byg-

vå - ra byg-der, ditt ord, ditt ord i

65

mf

Ditt ord i vå - ra -
byg - - der, i vå - - ra byg - - der, ditt
- - - der, ditt ord i vå - ra byg - der, i vå - ra
vå - ra byg - - der, ditt ord, - - - ditt ord i vå - ra

70

byg - - - der
ord i vå - ra byg - - der, i vå - - ra byg - der Må
byg - - - der, i vå - - ra byg - - - der Må ri -
byg - - - der, i vå - ra - - byg - - - der Må

75

p espr.

Må
ri - - ke - li - gen bo, må ri - ke - li - gen - - bo, må ri - - ke -
- ke - li - - gen bo, - - - må ri - ke - li - - - gen bo, -
ri - - ke - li - - - gen bo, må ri - - ke - li - gen

80

85

ri - ke - li - gen bo
li - - - gen bo, må ri - - - ke - li - gen bo
- - - må ri - - ke - li - gen bo må ri - ke - li - gen bo Och
bo, må ri - ke - li - gen bo, - - - må ri - - - ke - li - -

90

cresc. ... Och bä-ra frukt i dyg - der, och bä-ra frukt i dyg -

bä-ra frukt i dyg - der, och bä-ra frukt i dyg - der, *poco cresc.*

gen bo Och bä-ra frukt i

95 *poco più*

Och

der, bä - ra frukt i dyg - - - der, och bä -

bä - ra frukt i dyg - - - der, och bä -

dyg - der, och bä-ra frukt i dyg - der, och bä-ra frukt i dyg - der, och

100

bä - ra frukt i dyg - - - der,

- ra frukt i dyg - der, bä - - ra frukt i dyg - der, och

- ra frukt i dyg - - - der, bä - - - ra -

bä - - ra frukt i dyg - der, och bä-ra frukt i dyg - der, och

105

espr. dolce

bä - ra frukt i dyg - der, Gud - ak - tig -

frukt i dyg - - der, Gud - ak - tig - het och ro,

bä-ra frukt i dyg - - der, Gud - ak - tig - het och

110 *espr dolce*

Gud - -

het och ro, gud - ak - tig - het, gud ak - tig - het - och -

gud - ak - tig - het och ro,

ro, gud - ak - tig - het och ro, gud - ak - tig -

ak - tig - het och ro

ro, gud - ak - tig - het, och ro, gud - ak - tig - het och

gud - ak - - tig - het, och ro, gud - ak - tig - het och

het, gudaktig - het och ro. gud - ak - tig - het, gud - ak - tig - het och

120

ro! Som ha-vets sand o - ta - - - - - lig, som ha-vets sand o - -

ro! Som ha-vets sand o - ta - - - - - lig, som ha-vets

ro! Som ha - vets sand o -

cresc. 125

Som ha - vets sand o - ta - ligt

ta - ligt, som havets sand o - ta - ligt som havets sand

sand o - ta - ligt, som havets sand o - ta - ligt, som ha - vets

ta - ligt, som ha - vets sand o - ta - ligt, som ha - vets

130

135

più cresc.

o - ta - - ligt Ditt folk för - ö - ke sig, ditt folk för -

sand o - ta - - ligt Ditt folk för - ö - ke sig, ditt

sand o - ta - - ligt Ditt folk för - ö - ke

più cresc.

più cresc.

mf

140

Ditt folk för - ö - ke sig,

ö - ke - sig, ditt folk för - ö - ke sig, ditt folk för -

folk för - ö - ke sig, ditt folk för - ö - ke sig, ditt folk för -

sig, för - ö - ke sig, ditt folk för - ö - ke sig, ditt

145

ö - - ke, för - ö - ke sig, Och he - ligt

ö - - ke, för - ö - ke sig, Och he - ligt och lyck - sa -

folk, ditt folk för - ö - ke - sig, Och he - ligt och lyck -

150

155

Och he - ligt och lyck -

och lyck - sa - - ligt, och he - ligt och lyck - sa - - ligt, och

ligt, och he - ligt och lyck - sa - - ligt, lyck sa - - ligt,

sa - - ligt, och he - ligt och lyck - sa - - ligt, och he - ligt

160

sa - - - ligt

he - ligt och lycksa - - - - - ligt I e - vig -

och he-ligt och lyck - sa - - - - - ligt I e -

och lyck - sa - ligt, och he-ligt och lyck - sa - - - ligt I e - vig -

mf

165

het lov - sjung - e dig, i e - - - - - vig - het lov -

- vig - het lov - sjung - e dig, i e - vig - het lov -

het lov - sjung - - - e dig, i e - - - - - vig - het

cresc.

170 *f*

I e - vig - het lov - sjung - e

sjung - e dig i e - - - - - vig - het lov - sjung -

sjung - e dig, i e - - - - - vig - het lov - sjung - e

— lovsjunge dig, i e - vig - het lov - sjung - e

175

dig!

e, lov sjung - e, lov - sjung - - - e, lovsjunge dig!

dig, lov - sjung - e, lov - sjung - - - e, lovsjunge dig!

dig, lov - - sjung - e dig, lov - sjung - e dig!

cresc. *rit.* *ff.*

Sv. ps. 1:7.

Om den rätta bönen.

(Ur biskopen och martyren Cypriani bok om Herrens bön.)

KÄRE BRÖDER! När vi stå upp till att bedja, så måste vi ägna oss däråt med hela hjärtat och med vakna sinnen. Alla köttsliga och världsliga tankar skola vara fjärran. På intet annat skall hjärtat tänka än på Honom, till vilken det beder. Därför förutskiekar också prästen, för att förbereda brödernas själar före bönen, den uppmaningen: »Upplyften edra hjärtan». Och i det folket svarar: »Vi hava upplyft dem till Gud», så erinras det om att icke tänka på annat än Herren. För motståndaren skola hjärtana vara tillslutna, för Gud allena må de stå öppna. Man må ej lida, att Guds fiende kommer till en under bönens timma. Ofta smyger han sig nämligen hemligt på och intränger, förvillar med sina sluga konster, drager vårt bedjande bort från Gud, så att vi hava något annat i hjärtat än på läpparna och detta i all synnerhet, när vi böra bedja Herren i ärlig föresats, icke med klingande stämma men med håg och sinne.

Vad är det ej för en försummelse: att vara långt borta och fängslas av opassande och oheliga tankar, när du beder till Herren, som hade du något viktigare att tänka på än det, varom du talar med Gud. Huru kan du begära, att Gud skall höra dig, då du ej hör dig själv. Vill du, att Herren skall tänka på dig, när du beder, då du icke själv tänker på vad som hör dig till. Slikt kan jag alldeles icke kalla att taga sig i akt för fienden, sådant är att kränka Guds majestät genom försumlighet vid bönen, det är att vaka med ögonen och sova med hjärtat, medan den kristne också i sömnen skall vaka med hjärtats ögon, såsom det står skrivet om Kyrkan, hon som talar i Höga visan: »Jag sover, men mitt hjärta vakar». Därför manar apostelen ihärdigt: »Varen ut hålliga i bönen, och vaken i den». Därmed lär han och visar, att de, vilka Gud finner vakande i bönen, av Gud skola mottaga, vad de bedja om.

Erfarenheter från bruket av "Koraler till Nya Psalmer".¹

DEN 12 SEPTEMBER 1921 är den Kungl. Kungörelse dagtecknad, vilken innehåller dels bestämmelser därom, att »Nya Psalmer» finge tillsvidare och tillsammans med 1819 års psalmbok försöksvis brukas vid den allmänna gudstjänsten och andra heliga förrättningar,

¹ Diskussionsföredrag, hållet den 22 oktober 1928 vid Lunds Stifts Kyrkosångsförbunds Kyrkosångsdagar i Landskrona.

dels medgivande, att en var, som så önskade, ägde att före den 1 januari 1924 till Kungl. Maj:t inkomma med anmärkningar och erinringar beträffande psalmbok och koralsbok. Kommitterade, utsedda av K. S. V. och S. A. O. K. F. inlämnade med anledning härav den 5 september 1923 till Ärkebiskopen och Ecklesiastikministern en granskningsresolution, innefattande de erinringar rörande särskilt Nya Psalmer, vartill de båda sammanslutningarna funnit anledning.

Nya Psalmer och musiken till dem hava sedan slutet av år 1921, alltså i snart 7 år, kunnat användas av Sveriges kyrkoförsamlingar. Inom Lunds stift har deras användning ej tagit någon större utbredning, efter vad dömas kan med ledning av uttalanden från de särskilda församlingarna; detta gäller särskilt sådana Nya Psalmer, som icke ha koraler gemensamma med dem till 1819 års psalmbok. Melodierna till dem ljuda icke så ofta, åtminstone i högmässan. Men här och var höras de dock, och tydligt är, att vissa erfarenheter och dessa både av god och dålig art under en så pass lång tidrymd därvid visat sig.

Vid den prövning av dessa erfarenheter, som här skall äga rum, är det givetvis meningen, att endast Lunds Stift må bli det område, inom vilket undersökningen skall hålla sig. Musiken till Nya Psalmer kan lämpligast uppdelas i tre grupper:

- 1) koraler, tagna bland koralerna till 1819 års psalmbok samt andra goda koraler,
- 2) goda, men mindre kyrkliga melodier och
- 3) kyrkligt ovärdiga.

Vilka erfarenheter hava vi av varje särskild grupp från gudstjänstens synpunkt?

En av oss alla känd och erkänd sak är, att en gudstjänst skall vara enhetlig och ej visa blandning av än ett, än ett annat; hålla vi fast härvid, så finna vi, att de koraler till Nya Psalmer, vilka äro tagna bland koralerna till 1819 års psalmbok eller över huvud taget äro äkta koraler, som naturligt är, ej äventyra gudstjänstens enhetlighet, de falla så att säga ej ur ramen, vilket däremot är fallet med de övriga melodierna, somliga i större grad, andra i mindre. De goda melodier, som anpassats till andra av Nya Psalmer, men vilka ej bära kyrklig prägel, göra ett visst våld på högmässan, men kunna vara lämpliga vid vissa andra gudstjänster. 15 melodier till Nya Psalmer måste få hallstämpeln kyrkligt ovärdiga och borde icke tona i våra kyrkor. För att taga endast ett exempel: n:r 581 b »Jag vet en port» har en melodi av karaktéristisk amerikansk salvelsefullhet och banalitet; ingen torde väl kunna förneka, att dess upptagande i t. ex. en svensk högmässa och tillsammans med våra värdiga koraler stöter sinnet för högmässans rena skönhet. Exemplen äro flera. Likasom prästen anser det som otänkbart att låta sin predikan glida ut på ett plan, som för till vad som ej passar in i gudstjänsten, likaså finner den ansvarskännande kyrkomusikern, att särskilt de kyrkligt ovärdiga melodierna till vissa Nya Psalmer ej ha hemortsrätt bland våra gamla sköna koraler.

Det har sagts, att många av melodierna till Nya Psalmer äro kända

av församlingarna, älskade av dem och att de gärna sjungas; detta har ock anförts som *ett* skäl för deras införande bland våra koraler. Man har menat, att de liksom pressat sig fram, att menigheten behövt dem, de skulle vara mera lättfattliga, populära än vår lutherska koral. Hur är förhållandet härutinnan, om vi se till våra *erfarenheter från församlingssynpunkt?*

Helt nyligen ankom till mig ett brev från en organist och kantor i en av detta stifts församlingar, vilken meddelade, att enligt hans mening melodierna till Nya Psalmer »böra alla bibehållas». Han framhåller därtill: »I dessa tider, då kyrkobesöken å landsbygden ständigt äro i tillbakagående, borde inses, att melodierna, som alltid sprida glädje, böra nyttjas». I den församlingen synes man ha goda erfarenheter av berörda melodier; men ovillkorligen tvingas man att framställa ett par frågor: är huvudsaken, att det sjunges i kyrkan, och en bisak, *vilken sorts toner* där ljuda? är huvudsaken, att det talas där av prästen, och en bisak, *vilken sorts* tal det är, andligt eller världsligt? går det i *längden* att draga folk till kyrkan genom att låta kyrkligt ovärdiga psalm-melodier där tona, och är den gamla *koralen* verkligen orsak till de tomma kyrkorna? Det är nog bäst att se till, om icke människan själv har skulden.

Även andra erfarenheter kunna emellertid påvisas. Bland de äldre församlingsmedlemmarna känna visserligen många de här avsedda melodierna, kanske de även gärna sjunga dem, men flertalet inom församlingen sjunger hellre sin gamla koral i känslan av dess rena allvar och frihet från veklighet. Det har hänt, att både församling och kyrkokör blivit ganska förbluffade, då de strax efter en ståtlig koral skolat uppstämman en platt melodi som t. ex. 669 »I djupet av mitt hjärta». I Preben Nodermanns doktorsavhandling Studier i svensk hymnologi läses på sid. 109 följande kursiverade ord rörande koralen: »Tempot i allmänna gudstjänsten bör ej inrättas efter de mest efterblivna i församlingen, utan efter de normalt utvecklade» . . ., vilka ord med en liten ändring skulle kunna tillämpas även på vår föreliggande fråga; man kan nämligen med fog säga: »*Musiken till psalmerna* i allmänna gudstjänsten bör ej inrättas efter de mest efterblivna i församlingen, utan efter de normalt utvecklade» . . .

»Om smaken bör ej tvistas»: det ordet känna vi. Ja väl, om smak alltid är tillfinnandes; det finnes människor *utan* smak. I flera decennier har inom vår svenska kyrka av sammanslutningar och enskilda personer såväl bland präster som kyrkomusiker arbetats för en ren och värdig koral; stort och hängivet har det arbetet varit; det har slagits vakt om våra psalmmelodier, för att ingen gudstjänsten ovärdig musik skulle inkomma. Nu är detta arbetes resultat i fara. Det *kan* emellertid hända, att församlingarna börja inse skillnaden mellan en s. k. »populär» melodi och en luthersk, värdigt framskridande koral.

Allt nytt, allt som ändras, har i alla tider blivit föremål för meningsbyte, gett anledning till strid, och icke minst gäller detta melodierna till Nya Psalmer. Det ligger i sakens natur, att samarbetet mellan präst och kyrkomusiker påverkas i god eller mindre god riktning därav, att dessa förstå varandra eller ej, då det gäller, vad som i musikaliskt hänseende bör ha sin plats vid gudstjänsten i kyrkan; det kan

även påvisas erfarenheter om det *inflytande på sagda samarbete*, som viss musik till Nya Psalmer haft och har. Den sunt *musikaliske* prästen och naturligtvis först och främst den i kyrkomusikaliska ting bevarade prästen kommer utan svårighet till ett givande musikaliskt samarbete med kyrkomusikern, förutsatt att denne senare är väl förtrogen med sin konst och aldrig glömmer sitt ansvar inför det kyrkomusikaliska. Dessa båda draga nog försorg om att åtminstone inga kyrkligt ovärdiga melodier få blanda sig in i allt det värdiga. Det finnes präster, som nog gärna taga en psalm ur Nya Psalmer, men som också ha den riktiga känslan av melodians vikt och därför välja nya psalmer med gamla koraler, eller med andra goda, för det särskilda gudstjänsttillfället ägnade melodier; de välja ej psalm med kyrkligt ovärdig musik. En *omusikalisk* präst däremot kan svårigen ha sinne för det musikaliskt riktiga och än mindre för det kyrkomusikaliska; mycket bättre blir förhållandet ej heller, om präst eller kyrkomusiker eller också *båda* äro — man skulle vilja säga — dilettantiskt betonade i sin smak. Dilettantismen har mycket på sitt samvete, ej minst inom kyrkans murar, ty där har man nog ibland fått höra nästan otroliga ting i musikaliskt hänseende. — De bägge kyrkans tjänare, präst och musiker, som arbeta vid gudstjänsten, behöfve ej göra dåliga erfarenheter vid användandet av Nya Psalmer, om de försökte komma till tals med varandra, då fråga blir om någon viss melodi till en av dessa Psalmer. Det kan behövas, att prästen vid val av psalm i tvivelsamma fall konfererar med kyrkomusikern; en melodi kan vara sådan, att organisten måste reagera: han vore annars ej ärlig i sin gärning. Beklagligt är, om den med sin uppgift väl förtrogne och för värdig kyrkomusik ansvarige medtjänaren i kyrkan tvingas att leda en psalm, som endast har *en* melodi, då denna är kyrkligt ovärdig: sådant har hänt i detta stift och haft ledsamma följder i släptåg. I detta fall måste melodien spelas och får den så preludium i sin egen stil — så, som ett preludium ju skall vara —, understrykes ovärdigheten. Varför är det för övrigt nödvändigt att just använda det, som ej är bra, då så mycket värderikt i stället kan brukas? De melodier i Nya Psalmer, som alldeles särskilt äro kyrkomusikaliskt olämpliga, utgöra endast ett fåtal — 15 stycken.

Vad som är *orsaken till de goda erfarenheter*, vilka kunna påvisas vid användandet av Nya Psalmer, ligger i öppen dag: av dessa psalmers 173 nummer hava omkring 90 sina melodier ur stora koralboken, och där ligger ju en stor skatt koraler ända från äldsta tider; Nya Psalmer innehåller därtill ganska många koraler dels ur andra källor, dels nykomponerade. Bland de senare finnas flera goda, fullt värdiga, t. ex. ärkebiskopens (n:r 643: »I denna ljuva sommartid») vars början dock i viss mån lider av någon liten osjälvständighet; vidare Nodermanns koraler, Otto Olssons m. fl.; de flesta äro mycket sångbara, en egenskap som bör finnas hos en koral, om denna skall bli en församlings egendom; dock är det icke riktigt att i fordran på sångbarhet lägga den betydelsen, att de sjungande ögonblickligen skola så att säga »kunna» koralen: allt måste ha sin vissa lärotid.

Bland de melodier till Nya Psalmer, som icke äro rena koraler, utgöras en del av sådana, vilkas bruk vid vissa gudstjänster kan sägas hava lämnat jämförelsevis goda resultat. I en högmässa höra de icke

hemma, men kunna ha ett visst berättigande vid andra andaktsstunder, om man där icke kan förlika sig med koraler eller ej finner dessa »melodiösa» nog. Ser man bort från det rent kyrkliga, så innehålla flera av dem mycket god musik: exempelvis 563 (Michael Haydns »Herre, samla oss nu alla»), 617 (Geijers »Jag vet en hälsning») och andra, men just på grund av sin icke kyrkliga karaktär föra de vid användning i särskilt högmässan det med sig, att denna gudstjänst icke blir, vad meningen är: en ren högmässa. Nämda melodier voro i 1920 års koralboksförslag försedda med anmärkningen: »lämpar sig icke för högmässan», vilka ord borde fått stå kvar i vår koralbok.

Vid föreliggande undersökning av erfarenheter om användandet av musiken till Nya Psalmer har förut erinrats om de melodier, som böra anses kyrkligt ovärdiga; de äro följande: 507, 525, 545, 576, 581 b, 589, 594, 598, 603 b, 612 b, 622 b, 654, 667 a och b, 669. Dessa 15 melodiers användning lämnar *inga goda erfarenheter*: de föra in i våra kyrkor något som ej är riktigt sunt, ej är riktigt svenskt. De flesta äro importerat engelskt och amerikanskt kram, ägnat att uppjaga en viss känslolosamhet. Till och med från rent musikalisk synpunkt äro flera av mycket ringa värde. *Kyrkomusikaliskt* sett äro de underhaltiga; ytlighet, banalitet, pjunk vidlåda dem. Det kan knappast vara av behovet påkallat att använda dem vid kyrkans gudstjänster och därigenom draga över dessa något oskönt.

En fråga må till sist uppställas: vilja vi i själ och hjärta genom ovärdig musik riskera, att våra gudstjänster förlora sin värdighet, sina rika skönhetsvärden? Svaret blir säkerligen: Nej. Men bredvid denna fråga kan ställas en annan: kunna vi hoppas, att alla äro medvetna därom, att risk föreligger?

Svante Sjöberg.

Psalmboksfrågans behandling vid kyrkomötet i Finland.

DÅ DET TIONDE allmänna kyrkomötet i Finland i oktober innevarande år sammankom i Åbo, förelades detsamma tvenne tilläggsförslag till psalmboken, det ena hänförande sig till den finska psalmboken, det andra till den svenska.

Motiven för detta nydaningsarbete hava här, såsom ock för revisionen i Sverige efter sekelskiftet, väsentligen varit en önskan dels att tillgodose behov, som alstrats av en ny tids allt rikare och mångsidigare kyrkliga liv, dels ock att i församlingens gudstjänstliv få införa det bästa av den nyspirande psalmdiktning, vilken varit nog klangfull och djup för att tillvinna sig uppmärksamhet. Men dessa motiv inbjuda icke direkte till revision av den gamla psalmboken. Och i själva verket har intill allra senaste tid revisionstanken stått i skuggan för den så lockande utvägen, att med mindre möda och med mindre ansvar få lösa psalmboksproblemet provisoriskt medels ett fristående tillägg till psalmboken.

Nu bör man dock beakta, att om än psalmbokens brister — såväl den finska som den svenska psalmboken i Finland är icke av äldre datum än 1886 — knappast äro så stora, att de påträngande kräve revision, så är dock ett dylikt arbete här icke i så hög grad vanskligt som i Sverige på den grund, att icke vid de finländska psalmböckerna ett skaldenamn är förknippat, vars minne man pietetsfullt ansåge sig skyldig att till varje pris bevara. Den s. k. Runebergska psalmboken är ju icke den nu gällande psalmboken, utan det av skalden år 1857 utgivna psalmboksförslaget. Frågan om revision eller tillägg måste här grundväsentligen avgöras rent principiellt efter det värde, man tillskriver de båda arbetsmetoderna.

Diskussionen är icke ny i finländsk psalmboksrevision. Redan i slutet av 1860-talet beröres frågan av biskop Schauman, som är en avgjord fiende till supplementtanken. »Bifogandet av ett sådant bihang», säger han i anledning av ett gjort försök i sådan riktning med förslaget av år 1869, »bevisar just klarligen bristen i anordningen av den egentliga psalmboken och ger åt det hela karaktären av ett lappverk». Och i följande provpsalmbok saknas supplementet.

När emellertid psalmboksfrågan i Finland åter blivit aktuell och för den finska psalmbokens vidkommande en kommitté tillsättes år 1918 samt för den svenska kort därefter en privat kommitté genom Förbundets för svenskt församlingsarbete försorg samt en officiell kommitté å kyrkomötet 1923, synes tilläggslinjen i viss mån ha blivit populär. I varje fall äro de förslag, som i år förelegat kyrkomötet, tilläggsförslag och likaså det förslag, som tillkom genom församlingsförbundets försorg och som utkom år 1922. I förordet till det sistnämnda förslaget ingår dock en mening, som vittnar om, att dess arbetare icke med odelad håg arbetat på tillägget. »Jämte det kommitterade», säges nämligen här, »uttala sin övertygelse om behovet av en i närmaste framtid skeende revision av vår svenska psalmbok, dels för uteslutande av psalmer, vilka för sin olämplighets skull föga komma till bruk, dels för en omarbetning med avseende å det föråldrade språket, vilja kommitterade tillika hava sagt, att de vid utarbetande av sitt föreliggande förslag velat göra skillnad mellan psalm och andlig visa med särskild tanke på behovet jämväl av en i snar framtid lagligen fastställd kyrklig sångbok.» Och senare förefaller det, som skulle tanken om en revision mognat. Man talar visserligen alltfört om tillägg till psalmboken, men man underlåter aldrig att betona detta tilläggs provisoriska karaktär.

Det, som nu i väsentlig mån talar till förmån för en revision av psalmboken, är väl praktiskt sett det sakförhållande, att det är en smula genant för ett folk, som firat decenniet av sin självständighet såsom en nationell stat, att fortfarande ge ut nya psalmböcker och nya handböcker med böner och psalmer för »kejsaren, vår storfurste, kejsarinnan och tronföljaren samt övriga det kejserliga husets medlemmar». Man ser också, hur starkt detta har återverkat på stämningen inom de kyrkliga kretsarna av de frågor, som från de allmänna prästmötena insänts till kyrkomötet. Från Åbo stift göres förslag om tillägg och ändringar i kyrkohandboken, som »föranledas av de förändrade tidsförhållandena», och om ändringar i kyrkohandboken och psalmboken, »som föranledas

därav, att vårt land blivit en självständig republik». Tammerfors stift önskar ändring av psalm-, evangelii- och böneboken samt kyrkohandboken »i de ställen, som vår gällande regeringsform förutsätter», och enahanda synpunkter framföras i diskussionen såväl å prästmötena i Borgå som ock i Wiborg.

Men också djupare orsaker tala till revisionstankens förmån. Man håller framförallt före, att vid varje förnyat arbete på psalmboken den gamla psalmbokens anda bör få vara i hög grad medbestämmande i fråga om arten av det nya, som skall tillföras densamma. Detta blir fallet först då, när de, som arbeta på psalmbokens förbättrande, tvingas att ord för ord genomgå den gamla psalmbokens psalmer och med granskarens allvarsamma blick värdesätta dess innehåll. Först då kan det bli fråga om att icke blott lösligt foga nytt till gammalt, men att se till, vad som kan sammangå och sammansmälta med detta gamla. Man har också framhållit, att ett arbete på ett tillägg till psalmboken kräver samma kompetens, som om fråga vore om en fullständig revision, enär ett tillägg, som avser att tjäna den allmänna gudstjänsten, just genom denna sin användning blir något mera, än det man vanligen innelägger i begreppet tillägg. Den blir, hur man än må leka med ord, en psalmbok vid sidan av den gamla, en psalmbok, vid vars utarbetande ansvarskänslan måhända något förslappats, men vid vars användande säkert den helgd och vördnad, som den gamla, enhetliga och vördnadsbjudande psalmboken ägde, skall förloras. Och därtill kommer ju, att dess praktiska användning försvåras, då en enhetlig uppställning av psalmerna genom tillägget omöjliggöres.

Påtagligt är, huru starkt tanken, att en revision av hela psalmboken är det, man förr eller senare måste eftersträva, framfördes i kyrkomötets debatter om psalmboken. Men vid beslutens fattande synes man ha varit tveksam. Det finska tilläggsförslaget var betydligt underlägset det svenska, och ett godtagande av detsamma kunde icke komma ifråga. Man klandrar, att tilläggsförslaget för mycket svällt ut för att bekvämt kunna användas såsom tillägg till psalmboken, att psalmer ändamålslost intagits i sådana delar av psalmboken, där redan förut psalmer finnas i tillräckligt antal — man märke härtill tilläggsarbetarnas främlingsskap inför den psalmbok, som genom tillägget skall förbättras! — att en stor del av i förslaget intagna psalmer hava karaktären av andliga sånger, en del äro alltför subjektiva, en del för konstlade o. s. v. På dessa grunder påyrkas tilläggsförslagets förkastande, och i stället föreslås en revision av följande omfattning: i de i psalmboken förefintliga psalmerna göras de ändringar, som föranledas av vårt lands förändrade politiska läge, mycket sällan eller alls icke i bruk varande psalmer ersättas med nya, varjämte även annars nya psalmer fogas till de delar av psalmboken, varest psalmmaterialet är ringa; till nya eller delvis även gamla psalmer, som synbarligen på grund av deras musikaliska dräkt kommit ur bruk, anskaffas för dem lämpade enstämmiga melodier.

Denna något egendomliga medelväg emellan revision och tillägg kunde dock icke tillfredsställa alla, varför till psalmboksutskottets betänkande fogas en reservation, vari påyrkas, att den psalmbokskommitté, som av kyrkomötet komme att tillsättas, jämväl måtte berättigas

att ur den gamla psalmboken avlägsna där förekommande »svårare fel emot versformen ävensom svaga uttryckssätt». Vid den slutliga omröstningen segrade reservanterna, och kyrkomötets beslut blev således, vad den finska psalmboken vidkommer, en »revision med varsam hand», för att använda en från tidigare psalmboksrevision känd term. Att ett visst missnöje med denna utgång av frågan på en del håll kunde förspörjas, må ej förnekas, men detta missnöje gällde ej principfrågan, utan den omständigheten, att man med resultatet av det härintills bedrivna arbetet för ögonen ej kände sig nog förhoppningsfull med hänsyn till förmågan att fullfölja revisionen, varjämte den starka motsättningen emellan särskilda religiösa riktningar på finskt håll försvårade arbetet. »Efter fem år», hette det, »få vi svåra debatter i kyrkomötet».

Dessa svårigheter förelågo ej på svenskt håll. Här är det religiösa livet mer homogent, och det tilläggsförslag, som överlämnats till kyrkomötet, hade överhuvud fått en mycket god kritik. Men på ledande kyrkligt håll väntade man med nervös otålighet på att få taga det nu hopsamlade materialet till användning. Misstron emot revisionsplanerna koncentrerade sig därför kring tanken, att dessa kunde bli hinderliga för tilläggsförslagets öde. När därför i kyrkomötet petition gjordes om, att det lyckligt påbegynta psalmboksarbetet icke måtte avbrytas, stämplades detta av en skribent i Församlingsbladet såsom en bedrövlig åtgärd, vilken kanske komme att bli »en spik i Tilläggsförslagets likkista». Det såg emellertid ut, som skulle man i detta fall kunna komma till full enighet. I psalmboksutskottet voro fem medlemmar för revision och två emot. Utskottsbetänkandet förordade enhälligt tilläggsförslagets antagande till provisoriskt bruk i de församlingar, som därom särskilt besluta, ävensom revisionens omedelbara fullföljande. I kyrkomötet godtogs också provisoriet utan meningskiljaktighet, men revisionsplanen förkastades, framförallt därför att man på finskt håll fått för sig, att revisionsplanerna icke allmännare uppburos på svenskt håll, varför den finska majoriteten röstade emot omedelbar revision.

De, som på svenskt håll icke nu velat veta av en revision av den gamla psalmboken, ha dels framhållit svårigheterna av att för tillägget få villiga förläggare, därest en ny bearbetning av psalmboken omedelbart förbereddes, ävensom nödvändigheten av att vinna erfarenhet av tillägget, innan vidare åtgärder tillgjordes. Däremot var man ense om, att vid nästa kyrkomöte återupptaga frågan och då tillsätta den kommitté, som skulle föra arbetet till slut. Vad man emellertid icke härvid synes ha räknat med är, att framtiden är en skälm, som sällan infriar sina löften, att ett provisorium i psalmboksfrågan alltid tenderar att avkasta sig det tillfälligas ok, att ett avbrutet andligt arbete blott med möda och ansträngning igen upptages efter fem års vila och att det förty är högst ovisst, om den arbetare, som vid sidan av skalden Tegengren inlagt största förtjänsten i psalmboksarbetet och som nu känt sig hågad att slutföra detsamma, nämligen doktor Takolander, även efter den nu honom påtvungna vilan skall vara det.

De nya melodierna till psalmbokstillägget för Finlands svenska Kyrka.

DEN SVENSKA KYRKAN i Finland har, såsom av föregående artikel framgår, haft sin psalmboksfråga. Den har därmed också måst upptaga frågan om melodierna till det nytillkomna materialet. Psalmboksfrågan är och förblir alltid även en koralboksfråga. Det sista Kyrkomötet i Finland hade givit den svenska psalmbokskommittén i uppdrag att även utvälja lämpliga melodier till tilläggets psalmmaterial. För att Kyrkomötet, innan den upptog denna fråga till behandling och avgörande, skulle ha ett tillfälle att bilda sig ett omdöme om de nya melodierna, hade Hangö svenska Kyrkokör den 13 oktober gjort resan in till Åbo, där Kyrkomötet haft sitt sammanträde, för att där demonstera ett par tiotal av dessa nya psalmmelodier.

Vid detta tillfälle höll organisten John Sundberg på finska och svenska ett tal, i vilket han redogjorde för de principer, som psalmbokskommittén följt vid redigeringen av melodierna för tillägget, och då åtskilligt därav synes oss av intresse även för svenska läsare, vilja vi citera följande därur:

Av senaste kyrkomöte hade Svenska psalmbokskommittén fått i uppdrag att även utvälja lämpliga melodier till tilläggets psalmmaterial. Huru detta utväljande av »lämpliga melodier» bör tolkas, framgår något tydligare av det uttalande, åttonde allmänna kyrkomötet gjorde beträffande det finska psalmbokstillägget. Enligt detta fick kommittén i uppdrag att »tillse, att de nya psalmerna kunna sjungas antingen med tidigare koraler eller med sådana, som likna dessa». Detta direktiv gavs visserligen åt den finska psalmbokskommittén, men det har givetvis sin tillämpning också beträffande den svenska. Denna princip, som innebär, att man tillvaratager och tillgodogör sig de gamla beprövade melodierna, är rent luthersk. Den är i vår kyrka traditionell och har jämväl blivit tillämpad i »Tillägg till svensk psalmbok». Ty så långt det varit möjligt, ha koralmelodierna blivit utnyttjade. Att man ibland tilldelat flere psalmtexter samma psalmmelodi, är ju ingenting nytt eller ovanligt. Man inskränker blott på detta sätt melodiernas antal. En egentlig och ändamålsenlig koralbok bör icke erbjuda så många melodier som möjligt, utan tvärtom. Av detta skäl ha icke heller parallellmelodier blivit föreslagna. Några speciella högtidskoraler, som t. ex. »Av himmelshöjd jag kommen är», har man undvikit att belasta med för många texter.

Beträffande de andliga sångmelodierna läses i företalet följande: »Där texterna hämtats från inhemska religiösa sångsamlingar, har detta ansetts ändamålsenligt att jämväl intaga deras redan kända och insjungna melodier. Detta har skett med så mycket större skäl, som dessa till sitt ursprung äro inhemska, antingen andliga folkmelodier eller alster av hemländska tonsättare». Psalmbokskommittén har således icke ställt sig avvisande till andliga folkmelodier.

Bland texterna återfinnas några, som hittills i frikyrkliga kretsar och jämväl vid religiösa sammankomster sjungits på melodier av amerikanskt ursprung. Med sin påträngande och föga vederhäftiga karaktär ha dessa knappast någonting gemensamt med den egentliga kyrkomusiken eller med den lutherska koralen. Kommittén har därför ställt sig avvisande till de amerikanska melodierna och i deras ställe föreslagit nya. Som stöd för sitt handlingssätt härvidlag kan kommittén åberopa den ovilja, dessa underhaltiga melodier rönt i Sverige, där de olyckligtvis på texternas bekostnad inkommit i Sveriges psalmbokstilllägg, »Nya psalmer». Missnöjet där har tagit sig många uttryck. Bland andra har »Stockholms kyrkomusikerförening», som får anses fullt vederhäftig, inlagt en bestämd protest mot de i nämnda psalmbokstilllägg intagna mindre kyrkliga, okyrkliga eller musikaliskt mindervärdiga melodierna. Att de gå rätt skarpt tillrätta med dem belyses därav, att bland de misshagliga — i skrivelsen utprickade — melodierna återfinnas också de allbekanta melodierna till julsångerna: »O du saliga, o du heliga» och »Stilla natt, heliga natt!». Så sträng har vår psalmbokskommitté dock icke varit. De båda nämnda melodierna, som äro över hundra år gamla, ha för oss pietetsvärde och ingå, som känt, i vårt tilläggsförslag.

Kyrkomötets direktiv medgiver intagning av nya melodier i psalmbokstillägget.

Psalmbokskommittén har gjort, som Luther gjorde, i det den vänt sig till våra bästa kompositörer med anhållan om melodier för de nya originalpsalmer, vilka tillhöra meterklasser, som sakna motsvarighet bland tidigare koraler. Flere kompositörer av facket, som blivit vidtalade, ha icke lämnat bidrag, men glädjande är att bland de arbetsvilliga få räkna en av vår samtids största kompositörer, Jean Sibelius.

Av psalmbokstilläggets nya melodier framgår dock tydligt, att de gamla koralerna fått stå som förebilder. Förutom det, att flere av de nya melodierna gå i andlig folkmelodistil, framträder det folkliga därigenom, att samtliga melodier äro enkla och lättsjunga.

Schütz' Musikalische Exequien.

Heinrich Schütz: *Musikalische Exequien*, bearbetad och inrättad för konsertbruk av Georg Schumann. (Bärenreiter-Verlag, Kassel.)

DENNA DÖDSMÄSSA komponerades till minne av Heinrich Schütz' vän och beskyddare, prins Heinrich Postumus von Reuss, och utfördes vid dennes begravning den 4 februari 1636. Verket består av trenne olika avdelningar. I det förord, som kompositören själv skrivit till sitt verk, omtalar han, att det textliga underlaget till den första avdelningen, som är skriven i form av en tysk begravningsmässa, utgöres av de citat ur Den Heliga Skrift och de lösryckta satser ur olika psalmer, som den avlidne, då han kände döden nalkas, lät inpränta på sin

egen kista. Texten till de båda andra, kortare avdelningarna utgöres ävenledes av bibelcitater, av prinsen själv bestämda att användas vid begravningen.

Att detta textliga underlag skulle passa väl för Heinrich Schütz, förstår man med kännedom om kompositörens förkärlek för texter, hämtade direkt ur Bibeln, och den dramatiska gestaltningförmåga, som gjorde honom till en banbrytare inom 1600-talets tyska kyrkomusik. De lärdomar, Schütz inhämtat av italienska mästare, sådana som Gabrieli och Monteverde, kommo till sin fulla utveckling och fulländning i detta liksom i flera andra av kompositörens verk. Det är i all synnerhet anordningen med solostämmor, en eller flera tillsammans, omväxlande med kör, ävensom dubbelkörerna, som gör detta Exequien utomordentligt intressant och låter oss ana underbara klangeffekter och oanade möjligheter att musikaliskt levandegöra denna i och för sig odödliga text.

Redan vid det inledande Kyriet i den första avdelningen fångslas man oemotståndligt av de trenne huvudmotiven »Herr Gott Vater im Himmel, Jesu Christe, Gottes Sohn, Herr Gott heiliger Geist, erbarm dich über uns», sjungna av 6-stämmig kör, sammanbundna med varandra, omvälvda och bekransade med ord sådana som »Christus ist mein Leben, Sterben ist mein Gewinn», sjungna av solostämmor, en och en eller flera tillsammans. Hela denna första avdelning fortsätter i en dramatiskt levande omväxling mellan recitativiska solosånger och körer, de senare hållna i en enkel, lättsjungen och kraftig men genom den ytterst livliga stämföringen effektfull stil. Bland de många koralssatserna, av vilka flertalet äro behandlade mycket fritt, märkas den av ljusa kvinnoröster intonerade och i jublande 7-stämmighet avslutade »Mit Fried und Freud ich fahr dahin». De recitativiska solopartierna, som i regel utmärkas av rytmisk och melodisk livfullhet, tyngas i några fall av en mängd upprepningar av samma ord på sekvensartade melodibildningar. Överhuvudtaget torde vid uppförandet av verkets första del de största svårigheterna möta vid de stundom tekniskt krävande solopartierna.

Dödsräddans andra del utgöres av den dubbelköriga motetten: »Herr, wenn ich nur dich habe», en tonbild fylld av den ursprungliga kraft, som vilar över Schütz' körer och som här ger en ståtlig bredd åt de trosvisna orden ur Davids 73:dje psalm.

I den tredje delen, som också är dubbelkörig, utföres av den ena, en 5-stämmig kör, Simeons lovsång: »Herr, nun lässest du deinen Diener», medan den andra, bestående av tre solostämmor, sjunger: »Selig sind die Toten, die in dem Herren sterben» o. s. v.

Musikalische Exequien är utan tvivel ett av Schütz' mest fulländade verk, fullt jämförligt med hans »Passionen» och i dramatisk gestaltningkonst kanske överträffande dem. Icke minst för de senare delarnas skull, motetten och Simeons lovsång, vilka mycket väl och utan större svårigheter kunna tänkas separat utförda, kan Schütz' Exequien rekommenderas till praktiskt bruk åt alla kyrkomusiker, som tagit till sin uppgift att föra fram något av de gamla oöverträffade mästarernas verk.

C. Rogberg.

Två morgonhymner från gamla kyrkan.

Översatta av *Oscar Mannström*.

I.

Nocte surgentes vigilemus omnes.

Morgonens rodnad över bergen brinner.
Stilla från jorden nattens skugga svinner.
Låtom oss alla
Inför Gud nedfalla,
Honom tillbedja.

Bönen förjage själens sömn och tröghet,
Över oss lyse nådens glans och höghet.
Ljuvligt av höjden
Frälsningen och fröjden
Till oss nedströmmе.

Fadren, som ovan alla stjärnor tronar,
Kristus, som ljutit blodet, som försonar,
Anden, som talar
Mäktigt och hugsvalar,
Tillhör all äran.

II.

Iam lucis orto sidere.

Då morgonstjärnan framgår skön,
O Gud, vi nalkas dig med bön,
Att du mot onskans makt och här
Till kropp och själ oss hägn beskär.

Vid ögats port ställ helig vakt,
Att oss ej bländar fåfäng prakt.
Vår tanke och vår tunga styr,
Att tvist och strid vår vandel flyr.

Så skola vi, när solen flytt
Och dagen är i natt förbytt,
Dig bringa lovets aftongärd
Med renad själ vid altarahärd.

Din, Fader, är all härlighet,
All makt i tid och evighet.
Dig vare pris i alla land
Med Sonen och den Helge And.

A. E. Friedlander. †

Den 18 november 1928 avled i sitt hem i Råsunda f. lektorn vid Göteborgs högre latinläroverk, fil. d:r Axel Emanuel Friedlander, nära 80 år gammal. Med honom bortgick en av den svenska hymnologiska forskningens främste representanter. Efter att i yngre dagar hava ägnat sig åt den profana litteraturhistorien — han var några år docent i estetik vid Lunds universitet — överflyttade han snart sitt huvudintresse på den kyrkliga diktningen. Den första frukten av hans hymnologiska studier blev samlingen »Pärlor ur den evangelisk-lutherska kyrkans sångskatt» I—II (1897—1898). Sitt huvudarbete, »Den kyrkliga diktningen», varav första delen utkom 1900 och en andra del 1908, förunnades det honom att kort före sin bortgång få fullborda med de tredje och fjärde delarna (1925—1926). För denna stort anlagda antologi med utförliga historiska inledningar har tidigare redogjorts i denna tidskrift. Hans in i det sista oförminskade intresse ägnades åt den franska protestantiska psalmdiktningen; resultatet av hans studier på detta område ha våra läsare föregående år kunnat taga del av i en i juni—septemberhäftena publicerad uppsats, den första framställningen på svenska av den franska protestantiska psalmens historia. — Han efterlämnar minnet av en hjärtegod, fint bildad personlighet.

Den evangeliska alliansen och den engelska kyrkohandboken.

I EN UNDERSTRECKARE i Sv. D. den 9 dec. har docenten E. Newman behandlat den engelska sammanslutning, som går under namnet Den evangeliska alliansen. Han bedömer därvid även dess insats i den stora engelska liturgiska striden i höstas. Ur denna uppsats citera vi följande, som rätt väl torde återspegla tankarna och känslorna från deras sida, som utgjorde förslagets målmedvetna motståndare:

Sin måhända mest betydande insats i kampen för det protestantiska trosarvet har Alliansens brittiska organisation emellertid gjort i den stora engelska kyrkostriden under de sista åren. Striden gällde som bekant vissa ändringar i »Book of Common Prayer», anglikanska kyrkans handbok av år 1662. Den reviderade bönboken skulle endast införas som alternativ vid sidan om den gamla. Men den nya nattvardsliturgien och framför allt medgivandet, att överblivna nattvardselement finge reserveras, väckte det oaktat en stigande oro i det protestantiska lägret inom hela Storbritannien. Man fruktade, att det konsekrerade, för framtida bruk reserverade brödet och vinet skulle bli föremål för en kult, som blott betydde första steget mot den fulla romanisering av anglikanska kyrkan, som medvetet eftersträvas av de extrema anglikanlikerna. Avgörandet kom till sist att ligga hos parlamentets underhus. Där fälldes icke blott det ursprungliga revisionsförslaget (i dec. 1927) utan ett halvår senare även en i vissa stycken modifierad ny upplaga av detsamma.

Under intrycken av en ensidig in-formering från högkyrkligt håll har man på olika håll här i Sverige betecknat denna utgång som en seger för inkompetensen och kyrkoftentligheten. Det var dissenters och andra utanför kyrkan stående personer, som fällde utslaget. Jag vill inte bestrida, att det ligger någonting riktigt i detta. Det biskopliga revisionsförslaget vittnade om överlägsen klokhet och vidsynthet, och när det fälldes, så skedde detta förvisso med hjälp av rösterna från Wales, Irland och Skottland. Men man får inte därav sluta, att revisionsförslaget vännar ensamma representerade sakkunskapen, kyrkligheten och fromheten, medan oppositionen företrädde vänsterpolitik, indifferentism och antikyrklighet. Man kunde kanske snarare känna sig frestad att förenkla problemet till en kamp mellan en ur rätt blandade motiv fram-sprungnen höganglikansk kompromiss-politik och en protestantisk principfasthet, vars omedgörlighet bottnade i samma suveränt bjudande religiösa imperativ, som Luthers kärva: »Här står jag och kan icke annat». I själva verket genombröts emellertid alla sedvanliga partilinjor — såväl politiska som kyrkliga och religiösa. Närmast var det väl fråga om en motsättning mellan tvenne fromhets typer, av vilka den ena har mera sinne för kyrka och ämbete, för gudstjänstens skönhet och den djupa mystiken i altarets sakrament, den andra mera för betydelsen av ordets predikan och den enskilde individens avgörelse för Kristus.

Den sistnämnda riktningens representeranter, arvtagarna till den gamla »evangelikalismen», utgjorde kärnan i

oppositionen. För dem betydde den högkyrkliga riktningens handboks-förslag ett allvarligt hot mot reformationens principer. Skulle engelska folket i stort släppa sin gamla förankring i protestantismen — det var den allvarliga fråga, som förslaget hos dem frammanade. Gärna ville man respektera anglikanska kyrkans inre autonomi. Frikyrkorna ställde sig i det längsta avvaktande. Men så visst som »Church of England» var den av staten legaliserade och privilegierade nationalkyrkan, så voro även utomstående protestanter »djupt intresserade av den öppet framträdande romerska reaktionen inom den kyrkan». Citatet är hämtat ur en resolution, som antogs den 1 juni 1927 vid ett av Evangeliska alliansen i Albert Hall i London anordnat protestmöte mot bönboksrevisionen. Ordförande vid mötet var en av den brittiska alliansorganisationens vicepresidenter, inrikesministern sir William Joynson-Hicks, den protestantiska oppositionens främste ledare, som under hela striden kraftigt understöddes av Alliansens vitale generalsekreterare, Mr Martyn Gooch. Båda äro medlemmar av »Church of England»; ingendera kan med fog stämplas som någon kyrko-fiende. När Evangeliska alliansen under deras ledning organiserade motståndet mot handboksrevisionen och blev det förnämsta språkröret för den evangeliska opinionen, så voro de religiösa motiven otvivelaktigt de avgörande. Det var den fäderneärvda protestantiska trosåskådningen man ville försvara, och man gick till strids i den förvisningen, att utgången skulle bli av avgörande betydelse för protestantismens ställning i hela världen.

Kyrkomusikdagar i Helsingfors.

ETT STARKT intryck av det kraftigt pulserande och framväxande intresse för kyrkomusik, som otvivelaktigt förefinnes inom Finlands kyrka, både i den finsktalande och den svensktalande, ge de av Finlands svenska Kantor- och Organistförening anordnade kyrkomusikdagarna i Helsingfors den 13—15 sistlidna november. Ett halvt hundratal av kyrkomusikens utöware hade mött upp, vilket i betraktande av de relativt få församlingarna i det svenska stiftet måste betraktas som god anslutning. Representeranter hade inträffat såväl från

Nyland som från Österbotten och Åland. Däremot var det svenska prästerskapet icke så talrikt företrätt. Den unga kantor- och organistföreningen, som med dessa kyrkomusikdagar framträtt inför offentligheten, torde ha all anledning att glädja sig över den anslutning de vunno och den i stort sett goda press de fått.

Deltagarna hälsades av direktör Elis Mårtensson, Helsingfors, varefter organist J. Sundberg gav en orientering av strävandena och arbetsuppgifterna på det kyrkomusikaliska området. Beträf-

fande det liturgisk-kyrkomusikaliska om-
daningsarbetet betonade han därvid, att
det icke är inriktat på några speciella
nymodigheter: »Tvärtom torde man
kunna säga, att det största intresset för
närvarande är riktat på det gamla.
Icke dock så, att man skulle sträva till
det ålderdomliga för dettas egen skull.
Under en längre tid har man knappast
frågat efter den sant kyrkliga musik-
stilen. Utvecklingen har väl icke under
denna tid stått stilla, men den har ur-
spårat från den egentliga äkta kyrko-
musikstilen. Jag avser nu den gudstjänst-
liga musiken — det slag av kyrko-
musik, som förekommer vid gudstjän-
sten. Orsakerna till urspårningen vill
jag för denna gång avstå ifrån att klar-
göra. Dock må det vara nämnt, att
kyrkomusikerna icke allena bära skul-
den härför. Då man nu konstaterar, att
en avvikelse från den rätta linjen ägt
rum, är det helt naturligt, att man för-
söker komma på rätt spår igen. Det
gäller således för oss att taga reda på,
när och var urspårningen skett, för att
kunna rikta såväl vår egen som kyrko-
musikens utveckling efter den traditio-
nella linjen, som vi anse för den rikti-
gaste och mest efterföljansvärda. Härpå
beror det alltså, att uppmärksamheten
för närvarande i så stor grad är riktad
på det gamla.

Men vår uppgift ligger», betonade
talaren vidare, »icke enbart i studium av
varken det gamla eller det nya. Kan-
torerna och organisterna äro ju i första
hand utövande musiker. Det åligger oss
att omsätta vårt kunnande i praktiken.
Mycket av den gamla kyrkomusiken,
som är högst värdefullt, kan av olika
orsaker icke upptagas vid våra nutida
gudstjänster. Detsamma kan man för-
resten säga om den moderna kyrkliga
och den s. k. andliga musiken.

Vår omdömesförmåga i kyrkomusi-
kaliska ting måste dock sträcka sig
längre än till sådana musikverk, som vi
själva äro i stånd att utföra. Vi böra
dessutom göra oss väl förtrogna med
andra frågor och spörsmål, som stå i
samband med de rent musikaliska. Den
viktigaste av dessa är väl den liturgiska
frågan. Denna är för oss ny. Tidigare
har man icke ansett liturgiken höra till
kantornas och organisternas utbild-
ning. Vi ha därför icke heller erhållit
någon undervisning i detta ämne, vilken
omständighet livligt måste beklagas.
Det är svårt att få en riktig uppfattning
av den liturgiska sången utan att äga
en hjälplig kunskap i liturgiken. Vi
måste därför skaffa oss insikter i detta

ämne och förvärva oss musikalisk ve-
derhäftighet också i de liturgiska frå-
gorna, för att vi, sedan vi själva fått ett
rätt grepp om dem, skola kunna påvisa
och upphjälpa de brister, som tyvärr
alltför ofta vidlåda våra liturger. Detta
blir vår oavvisliga skyldighet med så
mycket större skäl, som våra universitet
underlåtit att komplettera den musika-
liska undervisningen för blivande präster.
Vilja vi, att kyrkomusiken skall ut-
vecklas efter sin egenart, vilket den bör
göra, kunna vi icke lämna altarsången
på efterkälken.

De numera allt oftare förekom-
mande liturgiska eller s. k. vesperguds-
tjänsterna göra anspråk på våra kun-
skaper i vidare utsträckning än de van-
liga gudstjänsterna. Förutom vår di-
rekta medverkan vid dessa gudstjän-
sters utförande ankommer det på oss
att tillse, att deras musikaliska pro-
gram icke utpyntas med ett och annat
billigt kram, utan att det hålles inom
behöriga gränser. Kyrkomusikerns ut-
vecklade stilkänedom och omdömesför-
måga bör härvidlag göra sig gällande.
Till sakkänedomens hör givetvis fram-
för allt, att vi äga en rätt uppfattning
om gudstjänstens idé. Dessutom för-
utsätter jag, att ett livligt samarbete
med prästerna äger rum, icke bara då
det gäller anordnande av tillfälliga ves-
pergudstjänster o. dyl., utan också där-
emellan».

I Johanneskyrkan följde på efter-
middagen *orgeldemonstration* av dir.
Elis Mårtensson.

Dir. Mårtensson behandlade frågan
om den rätta Bach-stilen, frågan om
utförandet av Bachs orgelverk på en
modern orgel med dess många tekniska
möjligheter. Han demonstrerade härvid
några av Bachs orgelkompositioner i
överensstämmelse med *Straubes* uppfatt-
ning, — dir. Mårtensson är själv elev av
Thomaskantorn i Leipzig — samt belyste
denna uppfattning. Härvid påminde han
om att man måste antaga, att Bachs
fantasi och ideal sträckte sig vida ut-
över de instrumentala och vokala resur-
ser, han förfogade över, och att han
säkert skulle ha utnyttjat den mo-
derna orgelns alla resurser, om han blott
haft tillgång till en dylik.

Efter en kort analys utförde dir.
Mårtensson på Johanneskyrkans prakt-
fulla orgel följande tonskapelser av
Bach: Toccata & Fuga, d-moll, Präludium
& Fuga C-dur, Präludium & Fuga
f-moll, 3 koralförspe, Doriska Toccatan
och fagan, Toccata, Adagio & Fuga C-
dur, Fantasi & Fuga g-moll.

Bland de talare, som i övrigt ställt sig till Kyrkomusikdagarnas förfogande, nämnes prof. H. Klemetti, vars ämne: Tonbildning och körsång lockat, samt prof. O. Andersson, som talade om kyrkomusiken förr och nu, och d:r

Aleksi Lehtonen, som behandlade temat: Uppgifter för gudstjänstlivets höjande. Tyvärr föreligga icke utförliga referat från dessa helt säkert utomordentligt intressanta och värdefulla föredrag.

Meddelanden.

Sveriges äldsta kyrkklocka 700 år. I Saleby kyrka på västgötaslätten hänger Sveriges, för såvitt för den nutida forskningen är känt, äldsta kyrkklocka. Kring »lillklockan», som den vanligen kallas, går nämligen utefter nedre randen en dels på fornsvenska i runor, dels på latin avfattad inskrift, vilken översatt till nutida svenska lyder:

Då jag var gjord, då var ett tusen två hundra tjugu vintrar och åtta från Guds börd. A. G. L. A. Hell dig Maria, full med nåd! Välsignad vare Dionysius! »Lillklockan» i Saleby räknar således sin tillkomst från början av 1200-talet, från Erik »läspe och hattes» dagar, och har nu under sju århundraden sänt sina toner över nejden.

Kyrkklockans 700-åriga tillvaro firades söndagen den 9 december med en kyrkofest i sockenkyrkan. Hovpredikanten P. Nilsson hade till högtidligheten författat en kantat, till vilken musiken satts av domkyrkoorganisten I. Widéen, Skara. Kantaten utfördes av en större kyrkokör under medverkan av en del solister från grannstäderna. Högtidalet hölls av biskop Danell.

Vigeland dekorerar Lunds domkyrka? Lunds domkyrkoråd har vänt sig till Nordens förnämsta glasmålare, konstnären Emanuel Vigeland i Oslo, med förfrågan huruvida han vore villig att utföra glasfönster till Lunds domkyrka. Herr Vigeland har vid ett personligt besök i Lund visat sig mycket intresserad av uppgiften och utarbetat ett kostnadsförslag på 14,700 kronor.

Händels Messias utfördes söndagen den 9 december av operakören, som hade förstärkt med medlemmar ur Stockholms oratoriesällskap och elever från Musikaliska akademien, under anförande av Tullio Voghera. Övriga medverkande voro: Helga Görlin, Kerstin Thorborg, Simon Edwardsen och Joel Berglund — solister, Hovkapellet, Albin Rude vid orgeln och Herbert Sandberg vid klaveret.

Ordensutnämningar: K. M:t har till riddare av Vasaorden utnämnt musikdirektören i Arvika O. H. Söderlund och organisten vid svenska kyrkan i Melbourne M. Lagerlöf.

Musikbilagan i detta nummer utgöres av Sebastian Bachs sättning av Joh. Kugelmanns koral till Nun lob, mein Seel, den Herren. Bilagan kan rekvireras från förlaget och betingar ett pris av 40 öre per ex. Angående orkester- och orgelackompagnemang se decembernumret 1928. Vi påpeka jämväl, att H. Alberts motett: Jag är o Herre i din makt, ävenledes finnes tillgänglig från förlaget till ett pris av 20 öre per ex.

Kantorsval. Till kantorer vid för- enade tjänster ha valts: i Dalby O. Thureby, Linköping, i Hejdeby Brita Kjellberg, Örebro, i Mellby M. Cederlöw, Mjölby, i Vadsbro S. Lundberg, Oviken, i Sandvik J. Gynnerwall, Åsenhöga, i Hälleberga K. Dalin, Hjälmeryd, och i Rommele O. Lundén, Nyköping.

Svensk sångfest i Finland. Instundande 6—7 juli anordnas en kristlig sångfest i Jakobstad-Pedersöre i Finland. Lördagen den 6 utföres på aftonen vesper, sammanställd av D:r G. Moliis-Mellberg och komponerad av kantor Sune Carlsson. Den 7 juli hålles festkonsert.

Åbo Domkyrkas 700-årsfest kommer att firas 17—21 juni. Dagarna komma att upptagas av gudstjänster, historiska utställningar, sång- och musikfester. Domkyrkans minnesfest hålles den 17 juni med festtal av Årkebiskopen. Grannlänternas biskopar äro inbjudna. Till högtiden kommer D:r Rinne att utgiva en avhandling om biskop Henrik och hans betydelse för Finlands kyrka och särskilt som patronus för kyrkan.

Till Red. insända Tidskrifter år 1928.

Församlingsbladet, Stockholm.

Vår Lösen, Uppsala, 12 nummer.

Vår Sång, Jönköping, 8 nummer.

Sångarbladet, Nyköping, 2 nummer.

Kyrkosångsförbundet, Motala, 12 nummer.

Församlingsbladet, Helsingfors.

Monatschrift für Gottesdienst, Göttingen, 12 nummer.

Zeitschrift für evang. Kirchenmusik, Hildburghausen, 12 nummer.

Dansk Kirkemusiker-Tidende, Köpenhamn, 12 nummer.

Under Kirkehvælv, Oslo, 12 nummer.

Orate Fratres, St. Paul, U. S. A., 12 nummer.

Ledigförklarade kyrkomusikertjänster.

A) Enbart kyrkliga tjänster:

Organist- och klockarebefattn. i *Jälluntofta* förs., Kronob. län, sökes före 1 febr. Lön för exam. 400 kr., för oexam. 300 kr. Läraretjänsten vid kyrkskolan samtidigt ledig (tjänsterna dock ej formellt förenade).

Organistbefattn. i *Hedvig Eleonora* förs. i Stockholm sökes senast den 20 febr. kl. 12 på dagen.

Se annons i detta nummer!

B) Förenade med folkskollärartjänst:

I *Björketorp*, Älvsb. l., sökes senast 22 jan. (adr. Bollebygd). Skolform B 1; forts.-skola, ev. slöjd. Org.- o. klock.-lön 600 kr. + f. n. dyrtidstill. 200 kr.

I *Södra Åsarp*, Älvsb. l., sökes för förslaget fyllande senast 29 jan. (adr. Länghem). Org.- o. klock.-lön 600 kr.

I *Stenberg*, Jönk. l., sökes senast 1 febr. (adr. Näshult). Skolform B 2; forts.-skola. Org.- o. klock.-lön 500 kr.

I *Vartofta-Åsaka*, Skar. l., sökes senast 1 febr. (adr. Vartofta). Skolform B 2; forts.-skola. Klock.- o. org.-lön 500 kr.

I *Knäred*, Hall. l., sökes före 5 febr. Klock.- o. org.-lön 600 kr. + boställe (med bostad); folkskollär.-lön: 600 kr. såsom bostadsersättn.

I *Hogdal* (Amaliebergsskola), Gbgs o. Bohus l., sökes senast 8 febr. (adr. Hogdal, Strömstad). Skolform B 2. Klock.- o. org.-lön 600 kr.

I *Elfsåker*, Hall. l., sökes senast 9 febr. (adr. Anneberg). Skolform C 1; ev. forts.-skola o. slöjd. Klock.- o. org.-lön 600 kr. Skyldighet att utan särskild ersättn. inöva och leda kyrkosångkören.

I *Visingsö*, Jönk. l., sökes (av manlig sök.) senast 11 febr. Skolform f. n. C 1 (under omorgan.); forts.-skola. Klock.- o. org.-lön 500 kr.

I *Rudskoga* (Grunnebacka skola), Värml. l., sökes senast 15 febr. (adr. Åtorp). Skolform C 1 (efter $\frac{1}{7}$ 30 B 1); forts.-skola, ev. slöjd. Klock.-lön 150 kr.; kyrkosångarelön 350 kr. (i skyld. ingå 10 tim. årlig undervisn. av konfirm. i kyrkosång).

I *Agunnaryd*, Kronob. l., sökes för förslags fyllande (av manlig sök.) senast 15 febr. Skolform B 2. Klock.-lön: boställe (föder 8 nötkreatur; bostad 6 rum o. kök); org. o. kantorslön 200 kr. Prov fordras.

I *Hjärtum*, Gbgs o. Bohus l., sökes senast 18 febr. Klock.- o. org.-lön 700 kr.

I *Gullholmen*, Gbgs o. Bohus l., sökes senast 20 febr. Skolform B 1. Klock.- o. org.-lön 400 kr. Prov utan resersättn. fordras.

I *Berga*, Kron. l., sökes (även för kvinnlig sökande) senast 20 febr. (adr. Lagan). Skolform C 1 b. v. Klock.- o. org.-lön 700 kr. Prov fordras.

I *Ö. Vingåker*, Söderm. l., sökes före 15 mars (adr. Klastorp). Org.- o. klock.- f. n. 650 kr., men torde komma att regleras.

Annonsera i Tidskrift för Kyrkomusik!

ANNONSPRIS:

20 öre per millimeter och spalt.

$\frac{1}{8}$ -dels sida Kr. 12:50

$\frac{1}{4}$ -dels sida » 18:—

$\frac{1}{8}$ -dels sida » 22:—

$\frac{1}{2}$ sida » 30:—

Helsida » 60:—

Vid upprepning av annons i minst fem nummer beräknas 20 % rabatt.

På C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG, LUND

GLEERUPSKA BIBELN

BIBELSÄLLSKAPENS EDITION N:o 1.

Format 10,5 × 16,5 cm.

»Denna bibeledition förtjänar de högsta lovord såväl för stil, papper och övrig utstyrel, som för sin korrekthet och sina goda kartor. Det vore därför önskvärt, att den bleve allmänt känd och vunnit den spridning den förtjänar.»

Skolinspektören Teol. D:r A. Gierow i Svensk Läraretidning.

GLEERUPSKA BIBELN

BIBELSÄLLSKAPENS EDITION N:o 2.

Format 12 × 18 cm. med och utan de apokryfiska böckerna.

»Bland alla svenska bibeleditioner, avsedda för nattvardsungdom, har nog ingen med större rätt vunnit erkännande än denna Gleerupska (N:o 2). Ur alla synpunkter så elegant, värdig och vederhäftig, önska vi blott på det varmaste rekommendera den för alla de ungas fostrare, vilka ämna skänka de nykonfirmerade en minnesbibel på färdan genom livet.»

Gunnar Sjöfors i Stockholms Kyrkotidning.

GLEERUPSKA NYA TESTAMENTET

MED OCH UTAN PSALTAREN

i samma format och nummer som resp. biblar.

»De goda lovord som — sanningen likmätigt — ägnats de Gleerupska biblarna, som förtjäna att i främsta rummet komma i åtanke, gälla även dess editioner av Nya Testamentet. Inga andra editioner kunna i smak och gedigenhet tävla med de Gleerupska.

En förtjänst som de Gleerupska Biblarna och Nya Testamenterna ha framför alla andra editioner äro de vackra och konstnärliga vignetter, som pryda de olika bibelböckernas uppslagssida och anslutande sig till innehållet i de olika bibelböckerna.»

Edvin Aspling i Folkskolans Vän.

GLEERUPSKA PSALMBOKEN

med fullständigt register o. korta biografiska uppgifter om psalmboksförfattarna jämte nya evangelieboken.

»Gleerupska förlagets psalmbok har hittills vunnit en otroligt stor utbredning och ett samstämmigt gott vitsord av alla, som velat ha en psalmbok för att bruka den vid gudstjänsten, den enskilda andakten eller i skolan.

Korrekthet är givetvis särskilt vad psalmtexten beträffar av stor betydelse, och efter ej så få stickprov att döma är verkliga korrekturläsningen i denna upplaga fullkomlig. Det är därför en glädje att kunna rekommendera densamma; särskilt må här dess lämplighet för våra skolor framhållas.

På det området står den utom tävlan; en mönstergill psalmbok.» *A. W—g i Sydsv. Dagbl.*

||||||||||||||||||||

TIDSKRIFT FÖR KYRKOMUSIK OCH SVENSKT GUDSTJÄNSTLIV

Årgångarna 1926 och 1927 kunna erhållas vid direkt rekvisition från förlaget till nedsatt pris av 2: 25 pr årgång. Årgång 1928 till ett pris av 3: 50.

||||||||||||||||

Notbilagorna till Tidskrift för Kyrkomusik kunna likaledes erhållas genom rekvisition direkt från förlaget. Hittills utkomna:

Heinrich Albert: Jag är, o Herre i din makt. (Femstämmig blandad kör). Pris 20 öre.

Joh. Seb. Bach: Dig skall ditt Zion sjunga. (Fyrstämmig körkorall för blandad kör). Pris 40 öre.

Rabatt vid större rekvisition.

Serien fortsättes.

Håken Ohlssons boktr., Lund

16.5.1929.